

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Vávry a soudců JUDr. Stanislavy Illové a Mgr. Evy Mildeové ve věci žalobce **Raiffeisenbank a.s.**, se sídlem v Praze 4, Hvězdova 1716/2b, PSČ 140 78, IČO 49240901, zastoupeného Mgr. Vladimírem Šteklm, advokátem v Brně, Antonína Slavíka 1313/7, PSČ 602 00, proti žalovaným **1) P.V.**, narozenému XXXXX, bytem v XXXXX, XXXXX, XXXXX, zastoupenému JUDr. Karlem Maláskou, advokátem v Tišnově, Hornická 91, XXXXX, **2) M.V.**, narozené XXXXX, bytem v XXXXX, XXXXX, XXXXX, **o zaplacení částky 2 000 000 Kč s příslušenstvím**, o odvolání prvního žalovaného a druhé žalované proti rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 17. června 2013, č. j. 9 C 118/2012-132,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

II. Žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 40 172 Kč k rukám jeho zástupce, advokáta Mgr. Vladimíra Štekla, do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

V záhlaví označeným rozsudkem uložil soud prvního stupně žalovaným povinnost zaplatit žalobci společně a nerozdílně částku 2 000 000 se 7,01% úrokem ročně od 4. 5. 2012 do zaplacení, se 7,75% úrokem z prodlení ročně od 4. 5. 2012 do zaplacení, to vše do tří dnů

od právní moci rozsudku (I. výrok). Rozhodl, že žalovaní jsou povinni nahradit žalobci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 194 465 Kč k rukám jeho zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku (II. výrok).

Proti tomuto rozsudku podali oba žalovaní odvolání. Shodně uvedli, že smlouvu o úvěru podepsali s přesvědčením, že jim bude poskytnuto navýšení úvěru. O tom je opakovaně ujistil ředitel pobočky žalující banky. Tento ústní příslib byl pro vznik závazkového vztahu rozhodující, jinak by smlouvu nepodepsali. Žádost žalovaných o navýšení úvěru byla ale bez dostatečného odůvodnění žalobcem zamítnuta. Žalovaní byli zapsáni do registru dlužníků, žádná finanční instituce jim neposkytla úvěr na dokončení stavby, a proto nemohli dluh splácet z výnosu provozu stavby, jak bylo mezi stranami dohodnuto. Protože žalovaní byli žalobcem uvedeni v omyl, smlouva o úvěru je neplatná podle ustanovení §49a obč. zák. Žalovaní navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobu zamítl.

Žalobce k odvolání uvedl, že podle článku 2.2 uzavřené smlouvy posuzuje banka účelovost každého požadovaného i dílčího čerpání úvěru a je oprávněna odmítnout poskytnutí peněžních prostředků, jestliže čerpání nebude náležitě doloženo a odsouhlaseno nebo vzniknou pochybnosti o účelovosti dřívějšího čerpání. Smlouva mohla být měněna jen písemně, a tak jakékoli ústní projevy zaměstnanců žalobce není možné z hlediska jejího obsahu považovat za relevantní. Žalobce přitom odmítá, že by se žalovanými bylo cokoli nad rámec písemné smlouvy dohodnuto. Žalovaní za poskytnutou částku 5 409 600 Kč vybuodovali pouze základovou desku budovy a část obvodového zdiva bez zastřešení. K dokončení a zprovoznění areálu by byla nutná investice ve výši několika dalších milionů korun. Nedokončená stavba byla vydražena za částku 1 360 000 Kč. Žalobce navrhl, aby napadený rozsudek soudu prvního stupně byl odvolacím soudem potvrzen.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání byla podána k tomu oprávněnými subjekty (§ 201 o. s. ř.), směřují proti rozhodnutím, proti nimž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.), byla podána včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláními i nad rámec odvolacích námitek, a poté dospěl k závěru, že odvolání nejsou důvodná.

Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobce se v žalobě, která byla soudu doručena dne 15. 5. 2012, domáhal vydání rozhodnutí, jímž by soud žalovaným uložil povinnost zaplatit žalobci společně a nerozdílně částku 2 000 000 se 7,01% úrokem ročně od 4. 5. 2012 do zaplacení a se 7,75% úrokem z prodlení ročně od 4. 5. 2012 do zaplacení. V žalobě uvedl, že dne 22. 9. 2006 uzavřeli účastníci úvěrovou smlouvu č. 402/002/06/1/01, na základě které žalobce žalovaným poskytl peněžní prostředky ve výši 5 409 600 Kč. Smlouva byla doplněna dvěma dodatky dne 17. 12. 2007 a dne 22. 9. 2008. Podle bodu 9.1 smlouvy jsou z ní žalovaní zavázání společně a nerozdílně. Součástí smlouvy byly obchodní podmínky. Úvěr měl být splácen pravidelnými měsíčními splátkami po 46 553,96 Kč vždy k 18. dni v měsíci, počínaje měsícem, ve kterém dojde k jeho prvnímu čerpání s tím, že nejprve dojde k samostatnému hrazení sjednaného úroku ve výši 7,01 % a teprve po dočerpání celkové částky úvěru se bude splácet i jistina. Žalovaní se dostali do prodlení s hrazením splátek, a proto byl úvěr v celkové výši 5 672 435,01 Kč (jistina 5 380 441,92 Kč, poplatky 1 200 Kč, kapitalizovaný úrok 254 169,92 Kč, kapitalizovaný zákonný úrok z prodlení 36 623,17 Kč) dne 3. 5. 2012 žalobcem předčasně zesplatněn (výzva žalobce ze dne 4. 5. 2012). Pohledávka z úvěrové smlouvy byla

zajištěna zástavním právem k nemovitostem, které byly prodány v nedobrovolné dražbě za cenu 1 360 000, z níž žalobce obdržel asi 700 000 Kč. Přestože výše pohledávky činí 5 672 435,01 Kč s příslušenstvím, s ohledem na cenu dosaženou vydražením zástavy, na majetkovou situaci žalovaných a výši soudního poplatku, požaduje žalobce v tomto řízení pouze 2 000 000 Kč s příslušenstvím. Žalovaní k žalobě uvedli, že jim byl žalobcem přislíben úvěr ve výši 6 000 000 Kč na stavbu multifunkční budovy pro podnikatelské účely. Před podpisem smlouvy byli žalovaní opakovaně ústně ujištěni ředitelem pobočky žalující banky, že jim bude úvěr navýšen, nebude-li dostačovat k úhradě celé stavby. Tento slib nebyl dodržen, další úvěr nebyl poskytnut, a tak žalovaní nemohli stavbu dokončit a z podnikatelské činnosti v ní provozované úvěr splácet. Byli tak žalobcem uvedeni v omyl (§ 49a obč. zák.), pro který je smlouva neplatná.

Soud prvního stupně rozhodl ve věci napadeným rozsudkem, v jehož odůvodnění uvedl, že mezi účastníky řízení byla dne 22. 9. 2006 uzavřená písemně úvěrová smlouva (ve znění dvou dodatků), na základě které byl žalovaným poskytnut hypoteční úvěr v celkové výši 5 409 600 Kč. Úvěr byl předčasně zesplatněn z důvodu porušení smlouvy žalovanými, dodnes nebyl zaplacen. Písemná smlouva ani její dodatky neobsahují žádné ustanovení, které by upravovalo navýšení úvěrového rámce hypotečního úvěru o další finanční prostředky, pokud by o to žalovaní požádali. Žalovaní podepsali, že se se smlouvou seznámili, a museli jim být proto známy všechny podmínky, za kterých byl hypoteční úvěr poskytnut, mimo jiné i článek č. 2.2 smlouvy, podle kterého banka posuzuje účelovost každého požadovaného i dílčího čerpání úvěru a je oprávněna odmítnout klientovi čerpání peněžních prostředků, které nebude řádně doloženo, bankou odsouhlaseno, nebo kde vzniknou pochybnosti o účelovosti požadovaného čerpání. Banka byla oprávněna i u již poskytnutého hypotečního úvěru pochybné čerpání zastavit. Smlouva rovněž v článku 9.3 stanovila obligatorní písemnou formu případných změn a dodatků. Jestliže smlouva sama přislíb poskytnutí dalšího úvěru neobsahovala, jakékoliv ústní projevy zaměstnanců, pokud vůbec nějaké takové byly, nelze považovat za relevantní. Rovněž námitka žalovaných, že pohledávka není dospělá, protože nebyli k jejímu plnění řádně vyzváni, nebyla shledána důvodnou. Výzvami ze dne 4. 5. 2012 byli oba žalovaní jednotlivě vyzváni k vrácení zesplatněného hypotečního úvěru ve výši 5 672 435,01 Kč k datu 3. 5. 2012. První žalovaný reagoval na výzvu dopisem ze dne 13. 5. 2012, druhé žalované byla výzva doručena fikcí (v závěrečných ustanoveních úvěrové smlouvy se strany dohodly na doručování poštou na adresu uvedenou ve smlouvě, pokud strana písemně neoznačí jinou doručovací adresu). Žalovaní, kteří si půjčili finanční prostředky, tyto po zesplatnění úvěru žalobkyni nevrátili a neprokázali, že by smlouva o úvěru byla neplatná z důvodu jejich omylu. Žalobkyně má nárok na vrácení poskytnutých úvěrových prostředků, a proto soud žalobě vyhověl a žalovaným uložil společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni žalovanou částku ve výši 2 000 000 Kč. Jelikož žalovaní nehradili sjednané úroky z úvěru, soud jim společně a nerozdílně uložil zaplatit žalobkyni sjednaný úrok z úvěru ve výši 7,01% z dlužné částky 2 000 000 Kč od 4. 5. 2012 do zaplacení ve smyslu ustanovení § 502 odst. 1 obch. zák. Žalovaní jsou v prodlení s plněním peněžitého dluhu, neboť pohledávku s příslušenstvím nezaplatili poté, co byl úvěr zesplatněn. Soud proto uložil žalovaným společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni i zákonné úroky z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 2 000 000 Kč od 4. 5. 2012 do zaplacení podle ustanovení § 369 odst. 1 obch. zák. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalovaným uložil povinnost nahradit v řízení úspěšnému žalobci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 194 465 Kč, vzniklé zaplacením soudního poplatku ze žaloby i z návrhu na vydání předběžného opatření ve výši

101 000 Kč a zastoupením advokátem ve výši 93 465 Kč (čtyři úkony právní služby po 16 300 Kč podle § 7 bod 6 a § 11 odst. 1 písm. a/, d/, g/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., jeden úkon právní služby v poloviční výši 8 150 Kč podle § 7 bodu 6 a § 11 odst. 2 písm. a/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., pět režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., náhrada za ztrátu času stráveného cestou na jednání, osm i započatých půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., cestovné 1 594 Kč za dvě cesty k jednání soudu dne 27. 3. 2013 a dne 10. 6. 2013 z Brna do Žďáru nad Sázavou a zpět, celkem 304 km jízdy vozidlem VW Golf, reg. zn. 4Z29770 při spotřebě motorové nafty 4,5 l/100km, její ceně 36,50 Kč/l a sazbě amortizace vozidla 3,60 Kč/km podle vyhlášky č. 472/2012 Sb., náhrada za daň z přidané hodnoty 16 221 Kč podle § 137 odst. 3 o.s.ř.).

Odvolací soud podle ustanovení § 213 odst. 2 a 4 o. s. ř. zopakoval dokazování sdělením obsahu listin: úvěrové smlouvy č. 402/002/06/1/01 uzavřené mezi účastníky dne 22. 9. 2006, obchodních podmínek Raiffeisenbank a. s. pro poskytování hypotečních úvěrů, účinných od 22. 3. 2006, dodatku č. 1 ze dne 27. 12. 2007 k úvěrové smlouvě č. 402/002/06/1/01, dodatku č. 2 ze dne 22. 9. 2008 k úvěrové smlouvě č. 402/002/06/1/01, výzvy žalobce ze dne 4. 5. 2012 k jednorázovému splacení hypotečního úvěru adresované prvnímu žalovanému, výzvy žalobce ze dne 4. 5. 2012 k jednorázovému splacení hypotečního úvěru adresované druhé žalované, souhrnného výpisu pohybů na úvěrovém účtu č. 1024025151 za období od 1. 5. 2007 do 3. 10. 2008, souhrnného výpisu pohybů na účtu č. 6014021651 za období od 1. 5. 2007 do 14. 12. 2011, oznámení žalobce o podezření ze spáchání trestného činu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 trestního zákoníku ze dne 25. 7. 2011 adresované Policii ČR, obvodnímu ředitelství Praha IV. Poté se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně s výhradami dále uvedenými.

Odvolací soud práva a povinnosti účastníků vzniklá před účinností zákona č. 89/2012 Sb. (o. z.) posuzoval ve smyslu jeho přechodného ustanovení § 3028 odst. 3 podle dosavadních právních předpisů.

Podle ustanovení § 497 obchodního zákoníku, smlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.

Mezi účastníky, žalobcem jako věřitelem a žalovanými jako dlužníky, byla uzavřena smlouva o úvěru podle citovaného ustanovení obchodního zákoníku s ohledem na ustanovení § 261 odst. 3 písm. d/ obchodního zákoníku. Jednalo se sice o spotřebitelskou smlouvu, v níž žalobce vystupoval jako dodavatel a žalovaný jako spotřebitel, ve smyslu ustanovení § 52 odst. 1 obč. zák., avšak nikoli o spotřebitelský úvěr s ohledem na ustanovení § 1 odst. 2 písm. a/ zákona č. 321/2011 Sb. platného v době uzavření smlouvy. Část obsahu smlouvy byla určena odkazem na obchodní podmínky žalobce (§ 273 odst. 1 obchodního zákoníku).

Žalobce žalovaným poskytl podle mezi nimi uzavřené smlouvy postupně celkem částku 5 409 600 Kč, kterou se žalovaní zavázali žalobci vrátit spolu s 7,01% úrokem v pravidelných měsíčních splátkách po 46 533,96 Kč splatných k 18. dni měsíce následujícího po ukončení samostatného splacení úroků (článek 4.1 smlouvy), pod ztrátou výhody splátek (článek III.7.2 bod 1. písm. a/, článek III.7.1, třetí odrážka obchodních podmínek). Podle článku 5.2 smlouvy se za den ukončení samostatného splacení úroků považoval mimo jiné den, jehož uplynutím

dojde k ukončení období čerpání. Období čerpání bylo stanoveno v článku 1.1 smlouvy do dne 18. 9. 2008, a posléze změněno dodatkem č. 2 smlouvy do dne 18. 3. 2009. Podle zmíněného článku 4.1 smlouvy měly být splátky spláceny pravidelně od 18. 5. 2009, i když nedošlo k vyčerpání celé úvěrové částky 6 000 000 Kč, dohodnuté v článku 1.1 smlouvy).

Jak vyplývá ze souhrnného výpisu pohybů na účtu č. 6014021651 za období od 1. 5. 2007 do 14. 12. 2011, žalovaní po 25. 5. 2009 již žádnou splátku na dluh neuhradili. Přes poučení odvolacího soudu ani žádné další úhrady netvrdili a neprokázali (§ 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.). Žalobce proto v souladu se smlouvou podle článku III.7.1 úvěr předčasně zesplatnil výzvami ze dne 4. 5. 2012, kterými byli oba žalovaní jednotlivě vyzváni k vrácení hypotečního úvěru v celkové výši 5 672 435,01 Kč do 3. 5. 2012.

Ode dne následujícího po zesplatnění úvěru jsou žalovaní povinni hradit žalobci mimo uvedené částky i pokračující 7,01% úroky z úvěru (§ 502 obchodního zákoníku) a 7,75% úroky z prodlení se zaplacením zesplatněného úvěru ve smyslu ustanovení § 365 obchodního zákoníku, § 369 odst. 1 obchodního zákoníku a § 1 nařízení vlády č. 142/1994 Sb. ve znění nařízení vlády č. 33/2010 Sb.

Podle ustanovení § 49a občanského zákoníku, právní úkon je neplatný, jestliže jej jednající osoba učinila v omylu, vycházejícím ze skutečnosti, jež je pro jeho uskutečnění rozhodující, a osoba, které byl právní úkon určen, tento omyl vyvolala nebo o něm musela vědět. Právní úkon je rovněž neplatný, jestliže omyl byl touto osobou vyvolán úmyslně. Omyl v pohnutce právní úkon neplatným nečiní.

Žalovaní se dovolávali neplatnosti smlouvy o úvěru, neboť je žalobce při jejím uzavření uvedl v omyl. Jak již bylo uvedeno, žalovaní byli povinni úvěr pravidelně splácet měsíčními splátkami po 46 533,96 Kč, a to od 18. 5. 2009, i když nedošlo k vyčerpání celé úvěrové částky. Žalovaní tuto povinnost porušili, úvěr nespláceli, a tak žalobce čerpání úvěru zastavil, a poté co shledal rozpor mezi skutečným stavem rozestavěné budovy a stavem, který mu byl deklarován v zjišťovacích protokolech o stavu stavby, podal trestní oznámení Policii ČR pro trestný čin úvěrového podvodu. Žalovaní se při uzavírání smlouvy nemohli domnívat, že jim žalobce umožní navýšit sjednaný úvěr či čerpat další úvěr na stavbu, nebudou-li podle dohody stran spláceny ani peněžní prostředky poskytnuté na základě již uzavřené smlouvy. Žalovaní nemohli ani předpokládat, že úvěr budou splácet až ze zisku, který jim bude přinášet podnikatelská činnost v nově postavené provozovně, neboť podmínky splácení úvěru byly ve smlouvě, kterou si se žalobcem sjednali, upraveny jinak. Odvolací soud stejně jako soud prvního stupně uzavřel, že žalovaní neakceptovali smlouvu o úvěru v omylu, a tak právní úkon nemůže být z tohoto důvodu neplatným.

Pokud jde o další námitky žalovaných, které vznesli před soudem prvního stupně, zejména námitku promlčení uplatněného nároku a námitku, že úvěr nebyl dosud zesplatněn, žalovaní je v odvolání dále neuváděli a soud prvního stupně se s nimi dostatečně vypořádal v odůvodnění rozsudku, se kterým se odvolací soud ztotožnil a na nějž odkazuje.

Přestože žalovaní doposud neuhradili žalobci na jistinu úvěru částku 5 380 441,92 Kč, domáhá se žalobce v tomto řízení pouze úhrady částky 2 000 000 Kč s příslušenstvím, s úroky a úroky z prodlení ode dne zesplatnění úvěru. Odvolací soud vzhledem k uvedenému rozsudek

soudu prvního stupně v I. výroku, jímž bylo žalobě vyhověno, podle ustanovení § 219 o. s. ř. potvrdil.

Odvolací soud potvrdil podle ustanovení § 219 o. s. ř. i věcně správný výrok rozsudku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení, na jehož odůvodnění, které bylo rekapitulováno shora, pro stručnost odkazuje.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl soud podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o. s. ř. V řízení úspěšnému žalobci náleží vůči společně a nerozdílně zavázaným žalovaným náhrada nákladů řízení vzniklých zastoupením advokátem ve výši 40 172 Kč (mimosmluvní odměna dvakrát 16 300 Kč podle § 9 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. za podání odvolání a účast na jednání dne 24. 10. 2017, 2 režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., náhrada za daň z přidané hodnoty 6 972 Kč podle § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř.). Další požadovaná náhrada za úkony právní služby nebyla žalobci přiznána, neboť jednání musela být odročena na den 28. 11. 2017 a den 23. 1. 2018 jen proto, že žalobce nebyl na jednání po poučení soudu schopen doplnit žalobu o potřebná tvrzení. Taktéž, pokud jde o písemná doplnění žaloby ze dne 12. 12. 2017 a ze dne 7. 11. 2017, nejedná se o účelně vynaložené náklady na uplatnění práva žalobce, neboť všechny rozhodující skutečnosti ohledně uplatněného nároku měly být uvedeny již v samotné žalobě a za tento úkon již byla žalobci náhrada přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

V Brně dne 23. ledna 2018

JUDr. Jiří Vávra
předseda senátu